

À Ơi, Mù U...

Bùi Thụy Đào Nguyên

Không biết những hàng cây mù u soi bóng bên dòng sông quê tôi có tự bao giờ, có lẽ từ thuở người xưa đi mở đất đã gieo trồng rồi cây bám đất sinh sôi. Ông nội tôi kể thời ông mới đến cù lao này, ngọn mù u đã cao xấp xỉ mái đình. Thân cây tròn thẳng, có thể cao trên chục mét; lá mọc đối, thon dài, phía gần cuống hơi thắt lại. Hằng năm cứ vào đầu tháng hai, lẫn trong vòm lá xanh rộng là những chùm hoa trắng tinh nở rộ. Hoa mù u lớn, thơm dịu và có nhiều cánh như hoa mai. Lúc ấy, lúa cũng vừa vàng đồng, thể là hương hoa, hương lúa cùng hòa quyện theo làn gió ó xuân lan toả khắp nơi nơi...

Khoảng giữa tháng mười, quả mù u bắt đầu ửng chín. Quả căng tròn cỡ quả nhãn. Lúc này vỏ của chúng không xanh mà dần ngả sang màu vàng nhạt, và mỗi khi gió giật quả lặng lẽ xa cành ... Gặp những năm cơ khổ, ông nội tôi cùng những người dân trôi nổi, tìm nhặt quả mù u đem về giã nhuyễn, xe tròn quanh cọng tre khô thấp sáng thay đèn. Lợi ích khác là gỗ mù u còn dùng để đóng ghe, làm cột nhà; chất dầu trong quả nếu nấu cô đặc lại sẽ là thứ dùng thay xà phòng hay làm thuốc trị ghê lở, thấp khớp ở những nơi xa thầy, xa chợ...

Nghe ông kể vậy nhưng mãi về sau, khi lần đầu về thăm quê nội, tôi mới có dịp ngắm kỹ càng cây mù u và còn nhặt trái nhờ nội làm đèn. Đêm ấy bên ánh đuốc chập chờn, bốc khói cay xè... Tôi không hiểu ông bà và cha tôi nghĩ gì, nhớ gì hay là do chất cay nồng ấy mà khóe mắt ai nấy đều đong lệ...

Nhằm tính mới đầy đã hơn hai mươi năm sống xa quê. Ngày cha tôi dìu dắt vợ con lên thành phố tìm việc, tôi hãy còn khóc nhè trên tay mẹ. Kỷ niệm tuổi thơ của tôi gắn chặt với phố phường. Lẫn trong những mơ ước, buồn vui là lấm thừ ờn ào, là mùi hôi hám của cống rãnh, rác rưởi... Hình ảnh nơi chôn nhau cắt rún có dòng nước mát lành, ruộng vườn xanh ngát với những con người thật thà, cần mẫn lấm lức chỉ là nỗi nhớ mong lung ...

Mấy hôm rày không hiểu sao chị tôi theo chồng chẳng được bao lâu, lại bẽ con rời bỏ chốn sang giàu ấy, trở về cùng buồn vui dưới mái gia đình . Những lúc vỗ về cho con ngủ, chị hát :

"Con nước lên sông sâu à ơi... mù u chưa chín. Con nước lên sông sâu à ơi ...mù u đã rơi !..."

mà tôi nghe ngỡ chừng như là tiếng thở than của một bước lỡ lầm ...

Bùi Thụy Đào Nguyên.